

Конституційний суд України

адреса - 01033, м.Київ
вул. Жилянська, 14

Вац Олексій Іванович

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ

**(про офіційне тлумачення положень статті 10, частини 2 статті 35
Закону України « Про місцеві вибори » у взаємозв'язку з
положеннями статті 38 Конституції України , статті 10 Закону України
«Про вибори народних депутатів України», частини 1 статті 10
Закону України «Про вибори президента України»)**

Я, Вац Олексій Іванович, громадянин України, постійно проживаю та зареєстрований у місті _____, є його жителем та членом територіальних громад міста _____ та _____ області (додаток 1).

Відповідно до положень статей 13,42,43 Закону України «Про Конституційний суд України » я являюсь Суб'єктом права на конституційне звернення до Конституційного Суду України з питань дачі висновку - офіційного тлумачення Конституції та законів України з метою забезпечення реалізації та захисту моїх конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Підставою для конституційного звернення до Конституційного суду відповідно до статті 94 цього Закону є наявність неоднозначних застосувань положень Конституції України , допущена органом державної влади , що призвела до порушення мого конституційного права.

На підставі статті 38 Конституції як громадянин України та житель я маю право вільно обирати і бути обраним до органів місцевого

самоврядування міста та області – обласної та міської ради депутатів .

Реалізація права народного волевиявлення громадян України через вибори встановлена Конституцією України для обрання Верховної Ради , Президента України та місцевих рад (статті 76, 103,141).

Але, Верховною радою України, як єдиним законодавчим органом державної влади, при прийнятті Закону України «Про місцеві вибори» , зокрема , положень його статей 10,35, Закону України «Про вибори народних депутатів України» , зокрема , положень його статті 10 та Закону України «Про вибори президента України» , зокрема , положень його статті 10, неоднозначно (по – різному) застосовано положення статті 38 Конституції , яке встановлює право вільно обирати та бути обраним , що призвело до порушення цього мого конституційного права вільно обирати та бути обраним до органів місцевого самоврядування та області .

Неоднозначне (різне) застосування положень статті 38 Конституції в частині встановлення права вільно обирати і бути обраним до органів державної влади та місцевого самоврядування полягає в тому, що відповідно до статті 10 Закону України «Про вибори народних депутатів України» встановлений вільний альтернативний порядок реалізації мого конституційного права вільно обирати конституційний склад парламента у спосіб висунання кандидатів , а саме , - через політичні партії або шляхом самовисунання , в порядку статті 10 Закону України «Про вибори президента України» також встановлений такий же самий вільний альтернативний порядок реалізації мого конституційного права вільно обирати Президента у спосіб висунання кандидатів , а саме , - через політичні партії або шляхом самовисунання , але відповідно до статей 10,35 Закону України «Про місцеві вибори» встановлений безальтернативний порядок реалізації мого конституційного права висунання кандидатів у депутати обласної, міської ради виключно через місцеві організації партій у порядку, передбаченому цим Законом.

Реалізація вільного права обирати у спосіб висунання кандидата у депутати обласної, міської ради шляхом самовисунання Законом України «Про місцеві вибори» скасована.

Обґрунтування наявності неоднозначного застосування положень Конституції України , що допущена законодавчим органом державної влади , та призвела до порушення мого конституційного права обирати до органів місцевого самоврядування міста та області – обласної та міської ради, шляхом самовисунання своєї кандидатури , підтверджується нижченаведеним :

1. Допущення неоднозначного застосування положень Конституції України законодавчим органом державної влади було здійснено шляхом перевищення наданих йому конституційних повноважень при прийнятті Закону України «Про місцеві вибори», який не відповідає Конституції, у спосіб скасування мого конституційного права як громадянина України вільно обирати до органів місцевого самоврядування, що гарантоване Конституцією та забезпечується державою.

Відповідно до статті 38 Конституції України громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Згідно статті 3 права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав людини є головним обов'язком держави.

Згідно статті 5 єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади.

Ніхто не може узурпувати державну владу.

Відповідно до статті 75 єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент - Верховна Рада України, яка в порядку статті 6 здійснює свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України.

Статтею 19 визначено, що органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

На підставі статті 68 кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи інших людей.

Статтею 8 визначено, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Норми Конституції України є нормами прямої дії.

На підставі статті 9 чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Відповідно до статті 22 конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані.

При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Відповідно до статті 64 конституційні права людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України.

Відповідно до статті 69 Конституції України народне волевиявлення здійснюється через вибори.

На підставі статті 70 право голосу на виборах мають громадяни України, які досягли на день їх проведення вісімнадцяти років.

Відповідно до статті 71 вибори до органів державної влади та місцевого самоврядування є вільними і відбуваються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Виборцям гарантується вільне волевиявлення.

Організація і порядок проведення виборів згідно статті 92 Конституції визначаються законами України.

Прийняття законів відповідно до статті 85 належить до повноважень Верховної Ради України.

Повторно підкреслюю, що реалізація права народного волевиявлення громадян України через вибори встановлена Конституцією України для обрання Верховної Ради, Президента України та місцевих рад (статті 76, 103, 141).

Відповідно до статті 103 Президент України обирається громадянами України на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років.

Згідно статті 102 Порядок проведення виборів Президента України встановлюється законом.

Статтею 10 Закону України «Про вибори Президента України» визначено право висування кандидата на пост Президента України. Право висування кандидата на пост Президента України належить громадянам України, які мають право голосу. Це право реалізується ними через політичні партії, а також шляхом самовисування відповідно до цього Закону.

Відповідно до статті 76 Конституції склад Верховної Ради України обирається на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років.

Відповідно до статті 10 Закону України «Про вибори народних депутатів» також визначено право висування кандидатів у депутати.

Право висування кандидатів у депутати належить громадянам України, які мають право голосу. Це право реалізується ними через партії або шляхом самовисування відповідно до цього Закону.

Порядок проведення виборів народних депутатів України встановлюється законом.

Відповідно до статті 140 Конституції місцеве самоврядування є правом територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: міські ради та їх виконавчі органи.

Органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст, є обласні ради. Згідно статті 141 до складу міської, обласної ради входять депутати, які

обираються жителями міста, області на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

Чергові вибори міських, обласних рад відбуваються в останню неділю жовтня п'ятого року повноважень відповідної ради, обраних на чергових виборах.

Законом визначаються статус депутатів та їхні повноваження.

Таким чином, відповідно до положень статей 76 та 103 Конституції, порядок проведення виборів Президента України та народних депутатів України є аналогічним і встановлюється спеціальними Законами України - «Про вибори Президента України» та «Про вибори народних депутатів України».

В свою чергу, відповідно до статті 141 порядок проведення виборів до місцевих рад, що є органами місцевого самоврядування, спеціальним законом не встановлюється.

Встановлення порядку проведення виборів до місцевих рад спеціальним законом, Конституцією не передбачено.

Таким чином, конституційної необхідності прийняття Верховною Радою, яка хоча і має на це повноваження, а також, необхідності наявності у Державі спеціального закону, що визначає порядок проведення виборів до місцевих рад, Основний закон Держави, що має найвищу юридичну силу та пряму дію, не передбачає.

При цьому, Конституція (статті 103, 76 та 141) встановлює порядок здійснення народного волевиявлення громадян України через вибори, гарантовані її статтею 69, як Президента, так і народних депутатів, так і депутатів органів місцевого самоврядування, на основі загального, рівного і прямого виборчого права, встановленого статтею 71.

Законами України «Про вибори Президента України» та «Про вибори народних депутатів України» на виконання норм Основного закону, від яких вони є похідними, встановлений порядок здійснення реалізації права громадян України вільно обирати, встановленого статтею 38 Конституції України, - право висування кандидатів, а саме, - через партії або шляхом самовисування.

Але, 14 липня 2015 року Верховна Рада України прийняла не передбачений нормами Конституції Закон України № 595-VIII «Про місцеві вибори» (далі – Закон), який підписаний Президентом і набув чинності 08 серпня 2015 року («Голос України» № 143-144 від 07 серпня 2015 року).

Згідно з преамбулою Закону він покликаний визначити основні засади, організацію і порядок проведення виборів депутатів обласних, міських (далі - місцеві вибори), хоча підкреслюю, Конституцією цей Закон не передбачений.

Статтями 10,35 Закону України «Про місцеві вибори» визначено право висування кандидатів в депутати обласних та міських рад в неконституційному порядку – виключно через партії, а право громадян

України висування кандидатів у депутати шляхом самовисування скасовано.

Відповідно до статті 35 цього Закону це право може бути реалізовано громадянами України тільки через обласні та міські організації політичних партій .

Право висування кандидатів у депутати обласної, міської ради реалізується виборцями у відповідних багатомандатних виборчих округах тільки через місцеві організації партій і тільки у порядку, передбаченому цим Законом.

Крім того , при прийнятті цього нового Закону був звужений зміст та обсяг існуючого конституційного права громадян бути обраним , а саме,- на підставі частини 2 Розділу XV цього Закону «Прикінцеві та перехідні положення», визнано таким, що втратив чинність, Закон України N 14/98-ВР від 14 січня 1998 року "Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів".

Цей закон також не був передбачений Основним Законом, але згідно положень його статті 10 право висування кандидатів у депутати реалізувалось громадянами України через місцеві організації партій або шляхом самовисування відповідно до цього Закону.

Право висування кандидатів відповідно до його статті 35 у депутати обласної, міської ради реалізовувалось виборцями у відповідних багатомандатних виборчих округах через місцеві організації партій, в одномандатних мажоритарних виборчих округах через місцеві організації партій або шляхом самовисування у порядку, передбаченому цим Законом.

На підставі статті 9 чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Статтею 3 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод гарантоване право на вільні вибори. Високі Договірні Сторони зобов'язуються проводити вільні вибори з розумною періодичністю шляхом таємного голосування в умовах, які забезпечують вільне вираження думки народу у виборі законодавчого органу.

Відповідно до статті 21 Декларації 23 Загальної декларації прав людини , що прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року (далі – Декларація) кожна людина має право брати участь в управлінні своєю країною безпосередньо або через вільно обраних представників.

Воля народу повинна бути основою влади уряду; ця воля повинна виявлятися у періодичних і нефальсифікованих виборах, які повинні провадитись при загальному і рівному виборчому праві шляхом таємного голосування або ж через інші рівнозначні форми, що забезпечують свободу голосування.

Згідно статті 25 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, прийнятого 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН та ратифікованого Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (

2148-08) від 19.10.73) , кожний громадянин повинен мати без будь-якої дискримінації, (в тому числі , без будь-якої різниці щодо політичних чи інших переконань) і без необґрунтованих обмежень , мати право і можливість брати участь у веденні державних справ як безпосередньо, так і за посередництвом вільно обраних представників, голосувати і бути обраним на справжніх періодичних виборах, які проводяться на основі загального і рівного виборчого права при таємному голосуванні і забезпечують свободу волевиявлення виборців.

Європейська Хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 року ратифікована Україною на підставі Закону України N 452/97-ВР від 15 липня 1997 року.

Відповідно до її преамбули органи місцевого самоврядування є однією з головних підвалин будь-якого демократичного режиму, право громадян на участь в управлінні публічними справами є одним з демократичних принципів, які поділяються всіма державами - членами Ради Європи, яке найбільш безпосередньо може здійснюватися саме на місцевому рівні.

Статтею 2 Хартії встановлена конституційна та правова основа місцевого самоврядування.

Принцип місцевого самоврядування визнається в національному законодавстві та, у міру можливості, в конституції.

Відповідно до статті 3 місцевого самоврядування означає право і спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання та управління суттєвою часткою публічних справ, під власну відповідальність, в інтересах місцевого населення.

Це право здійснюється радами , члени яких вільно обираються таємним голосуванням на основі прямого, рівного, загального виборчого права і які можуть мати підзвітні їм виконавчі органи.

На підставі статті 7 Конституції в Україні визнається і гарантується місцевого самоврядування .

Згідно статті 15 суспільне життя в Україні ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності.

Жодна ідеологія не може визнаватися державою як обов'язкова.

Держава гарантує свободу політичної діяльності, не забороненої Конституцією і законами України.

Відповідно до статті 24 громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками політичних переконань, або іншими ознаками.

Згідно статті 36 громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних інтересів.

Політичні партії в Україні сприяють формуванню і вираженню політичної волі громадян, беруть участь у виборах. Членами політичних партій можуть бути лише громадяни України. Обмеження щодо членства у політичних партіях встановлюються виключно цією Конституцією і законами України.

Ніхто не може бути примушений до вступу в будь-яке об'єднання громадян чи обмежений у правах за належність чи неналежність до політичних партій або громадських організацій.

Усі об'єднання громадян рівні перед законом.

На підставі статті 68 кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи інших людей.

Законом України «Про місцеве самоврядування» відповідно до Конституції України визначена система та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правовий статус і відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Відповідно до статті 2 місцеве самоврядування в Україні - це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами міст як безпосередньо, міські ради та їх виконавчі органи, а також через обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад міст.

Згідно статті 3 громадяни України реалізують своє право на участь у місцевому самоврядуванні за належністю до відповідних територіальних громад.

Будь - які обмеження права громадян України на участь у місцевому самоврядуванні залежно від їх політичних та інших переконань забороняються.

В порядку статті 45 міська , обласна рада складається з депутатів, які обираються жителями міста, області на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

Закон України «Про статус депутатів місцевих рад», на відміну від ЗУ «Про місцеві вибори» передбачений Конституцією, відповідно до Конституції України, Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", інших законів України визначає правовий статус депутата міської, обласної ради як представника інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу та рівноправного члена місцевої ради, встановлює гарантії депутатської діяльності.

Згідно статті 1 статус депутата місцевої ради визначається Конституцією України, цим Законом та іншими законами України.

Відповідно до статті 2 депутат місцевої ради - представник інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу

Депутат міської, обласної ради є представником інтересів територіальної громади міста , області , який відповідно до Конституції України і закону про місцеві вибори обирається на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування на строк, встановлений Конституцією України.

Депутат місцевої ради як представник інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу зобов'язаний виражати і захищати

інтереси відповідної територіальної громади та її частини - виборців свого виборчого округу, виконувати їх доручення в межах своїх повноважень, наданих законом, брати активну участь у здійсненні місцевого самоврядування.
никах.

Таким чином, Верховна Рада України при прийнятті Закону України «Про місцеві вибори» допустила неоднозначне застосування положень статті 38 Конституції, яким встановлено вільне право кожного обирати, на відміну від застосування цих же положень Конституції при прийнятті Законів України «Про вибори Президента України» та «Про вибори народних депутатів України». Ці три закони прийняті державним органом законодавчої влади щодо одного кола питань - встановлення основних засад, організації і порядку проведення народного волевиявлення через вибори.

При цьому, вони встановлюють різний порядок реалізації одного і того ж самого конституційного права, чим суттєво обмежують можливість його використання.

При прийнятті Закону України «Про вибори Президента України» та Закону України «Про вибори народних депутатів України» конституційне право громадян обирати шляхом само висунування своєї кандидатури було встановлено та був визначений порядок його реалізації, а при прийнятті Закону України «Про місцеві вибори» навпаки, - це право в частині можливості самовисунування кандидатів в депутати обласних та міських рад скасовано.

При прийнятті нового Закону України «Про місцеві вибори» законодавчий орган державної влади перевищив надані йому конституційні повноваження, прийняв закон, що не передбачений і відповідає Конституції, скасував конституційне право громадян обирати і бути обраними, скасував попередній закон, з метою звуження обсягу конституційних прав до можливості їх реалізації виключно через місцеві організації партій.

На підставі вищевикладеного, керуючись статтею 2, пунктом 4 статті 13, статтями 15, 42, 43, частиною 2 статті 95 Закону України «Про Конституційний суд України», -

ПРОШУ:

1. Надати офіційне тлумачення положень статті 10, частини 2 статті 35 Закону України «Про місцеві вибори», якими встановлена реалізація права громадян України обирати кандидатів у депутати обласної та міської ради виключно через місцеві організації партій, у взаємозв'язку з положеннями статті 38 Конституції України, якою встановлено право громадян України вільно обирати і бути обраними до

органів місцевого самоврядування , статті 10 Закону України «Про вибори народних депутатів України» , якою встановлено право громадян України вільно обирати конституційний склад парламента через політичні партії або шляхом самовисування , частини 1 статті 10 Закону України «Про вибори президента України» , якою встановлено право громадян України вільно обирати Президента через політичні партії або шляхом самовисування.

2.В порядку частини другої статті 95 Закону України «Про Конституційний суд України» , враховуючи , що при тлумаченні положень статей 10,35 Закону України «Про місцеві вибори» буде встановлена очевидна наявність ознак невідповідності цього Закону Конституції України, у цьому ж провадженні вирішити питання щодо неконституційності цього Закону.

2.Не відмовляти з формальних причин у відкритті провадження за цим конституційним зверненням, що має резонансне суспільне значення для всієї Держави та стосується всіх громадян України, яким скасували право обирати кандидатів в депутати обласних та міських рад шляхом самовисування.

Додаток :

- 1.Копія паспорта (не підлягає нотаріальному засвідченню).
- 2.Витяг з Конституції України – стаття 38.
- 3.Витяг з Закону України «Про місцеві вибори» - стаття 10.
- 4.Витяг з Закону України «Про місцеві вибори» - стаття 35.
- 5.Витяг з Закону України "Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів" - стаття 10.
- 6.Витяг з Закону України "Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів" - стаття 35.
- 7.Витяг з Закону України «Про вибори народних депутатів України» - стаття 10.
- 8.Витяг з Закону України «Про вибори президента України» - стаття 10.
- 9.Звернення та додатки у 2 – х екземплярах.

25 березня 2016 року

Вац О.І.